

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri közlés után 30 kr belyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő hirdeményeket árkedvezményben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér”-ben közlendő cikkekért szorokint 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A helybeli fiu-felsőnépiskola átváltoztatandó polg. leányiskolává.

Kézdí-Vásárhely, 1887. szept. 9.

Cikkünk címe képezi városunk irányadó köreinek s a szülők egyetemének beszéd tárgyát és ohajtását. És ez természetes is. A sajtó, a szülők, a felső-népiskola gondnoksága, sőt maga a város képviselő-testülete is már több ízben sürgette, hogy a helybeli felső-népiskolát városunk és a vidék viszonyainak megfelelő polgári fiuiskolává változtassa a kormány. A vármegye ajánlólág terjesztette fel, de a magas minisztérium, valószínűleg az ország súlyos pénzügyi helyzetére való tekintetből, az ez iránt felküldött kérést mindig figyelmen kívül hagyta, illetőleg megtagadta.

Am belenyugszunk, mivel bele kell nyugodnunk, hogy polgári fiuiskolánk ne legyen, de hogy a mi felső-népiskolánk jelen helyzete és alakjában maradjon továbbra is, azt semmivel sem lehet kellően megokolni. Változtassák át tehát a mi viszonyainknak inkább megfelelő polgári leányiskolává, mert az se kerül többé, mint a felső-népiskola, vagy ha igen: akkor elenyésző csekély összeggel.

De lássuk az átváltoztatás okát és az állítás bizonyítását.

A felső-népiskolának mai alakjában van három osztálya. Az I-ső osztályba a

törvény szerint felvehetők volnának azok, kik az elemi népiskola 6 osztályát elvégezték s a 12 évet betöltötték. De a helyzet s a viszonyok kényszerítése előtt meg kell hajolni, s a felső-népiskola I-ső osztályába olyanokat is be kell venni, kik 10 évesek s az elemi iskola IV. osztályát végezték csak. Ezen rendszerrel a túlterhelés kikerülhetetlen mind a helybeli elemi fiuiskolánál, mind a felső-népiskolánál. Az elemi iskola 4 év alatt nem taníthat annyit, mint 6 év alatt; a felső-népiskolától kívánni sem lehet, hogy a számára kiszabott anyagot teljesen és úgy, a mint kellene, elvégezhesse, mivel hat osztály helyett négyet végezt s 12 éves helyett 10 éves tanulókat kell az I-ső osztályba felvenni. A 4 osztályú elemi iskola megfeszített erővel kinlódik, hogy a felső-népiskola számára előkészítsen; a felső-népiskola nyomorog, hogy a kiskorú, fejletlen gyermekeket a számára kiszabott tantervnek megfelelőleg képesítse. Világos tehát, hogy egyik iskola sem érheti el célját, mert a követelmények nem állnak arányban a lehetőséggel.

Fordítsunk tehát egyet a dolgon. Állítsuk vissza az elemi fiuiskolában az V., VI. osztályt. Itt elvégezhetjük teljesen azt az anyagot, mit jelenleg a felső-népiskola I. és II. osztályában eltanítanak. Marad tehát eltanítani való az, a mit a felső-népiskola III. osztályában tanítanak.

hogy Mari milyen kedves; mert bár épen a kedvesség az a fősszeg, mely az „édes”, a „szeretetreméltó” és „ördögös egy leány” összetételéből keletkezik; bocsánat a legutóbbi jelzőért, nem tölem ered, Jensen a bűnös.

Karosu termet; fiatal és kifejlett, kettéválasztott aranyhaj két fonatba szedve, melyeket öt perczig sem láttam nyugton sohasem; szemeiben a legpajzánabb mosoly, mit csak valaha láthattam; mosolya őszi tavaszi üdőség, mint a gyorsan elsiető erdei patak, melynek fáradhatlan kicsiny hullámai a part szélén ékeskedő virágok szarát megtörik és elmoszák az unalmas kavicsokat; ilyen volt ő! Ha hozzáteszem még azt, hogy arczsine mint a nyíló rózsza, járása dallamos, mint esti szellő bugása, — nos ... még akkor sem tudják, hogy Mari milyen volt; mert hát ő leirhatatlanul kedves volt, és azt hiszem, hogy még ma is az.

Mérnöki minőségemben egy hosszú hétre kerültem az udvarba, mely Mari édes atyjáé volt. Nehány mezőt és erdőrészt kellett a térképbe bevezetnem; nem siettem tehát vele.

Épen ma néztem meg az akkor felvett térképvázlatot. Szemem örömmel pihent egy kicsike kis pontnál, mely a mellékutak egyiken, az erdő közelében, látszik. Mennyi szépet, kedveset beszélhet az ilyen picinyke pont! Valóságos szerelmi kalandot sug fu-

A felső-népiskolának célja tudvalevőleg nem az, hogy magasabb intézetekre előkészítsen, hanem értelmes iparos-osztályt teremtsen. Az iparos-osztály számára tényleg létezik az ipariskola, melyet az iparos-tanulónak 3 évig látogatni kell. Feltéve tehát, hogy az iparhatóság az iparos-tanulókat rákényszeríti, hogy az ipariskolát pontosan látogassák; feltéve, hogy az illetékes hatóság a mindennapi iskolakötelesekkel szemben a törvény szigorát kérlelhetetlenül alkalmazza: akkor csak az fog iparos-tanuló lenni, ki az elemi iskola 6-ik osztályát elvégezte, s ez pedig az ipariskolában 3 év alatt tanul annyit, mint a mennyit tanult volna a felső-népiskola harmadik osztályában.

Ime tehát, a felső-népiskola átváltoztatása polgári iskolává a fiukra nézve nem járna veszteséggel, sem az általános mivelődésre hanyatlással, mert a leirt módon az elemi iskola V., VI. osztályának visszaállításával az kipótolható volna.

Hát a költséggel hogy állunk? A helybeli f-népiskolának polgári leányiskolává változtatása vagy épen semmivel sem kerülne többé akár a megyének, akár az államnak, vagy ha igen, az államtól, elenyésző csekély összeggel kívánna több költséget, mint mennyibe jelenleg a felső-népiskola kerül. Nem, mert a működő tanárok száma épen akkora mennyiségben van, hogy a négy-

osztályú polgári leányiskolához elégséges lenne. Ez iskola változásával a mennyivel több fizetést kapnának a tanárok, azon csekély összeget nagy részben a tandíj behozná. De tegyük fel, hogy 100—200 frtot kérni kellene az államtól; hát nem lenne jogos és méltányos e város kérése akkor, midőn tudvalevőleg e város 150—200 ezer frt adót fizet az állam pénztárába? ...

Helyiség? ... a mostani felső-népiskola helyisége elég cseleszerű, elég alkalmas lenne a polgári leányiskola tervszerű berendezésére; csupán az elemi iskola V., VI. osztálya számára kellene egy terem.

Még csak egy nehézség jönné e kérdésnél számításba, t. i. a jelenleg működő tanárok közül valószínűleg kettőt kellene kicserélni. Azonban ez kölcsönös megállapodás után az érdekek sérelme nélkül is — hitünk szerint — létrejöhetne. A felső-népiskola gondnokságának tapintatossága, meg vagyunk győződve, hogy e tekintetben is megtalálná a helyes utat.

Cato.

(Vége következik.)

SZEMLE.

Külföld.

Alig egy pár hete, hogy Koburg Ferdinánd a bolgár trónt elfoglalta, már is azon hír kezd lábra kapni, hogy az új fejedelem a

enyelgő hangon újra és újra ismételtém e kis nevet majd halkán, majd hangosan. És mint ha az utána való vágy fékezhetetlen lelkesedéssel töltötte volna be lelkemet, egyszerre csak a mezőkön át az erdő felé tekintve, tele torokkal kiáltom: „Mari, Mari!”

Legnagyobb meglepetésemre az erdő felől, alig száz lépésnyi távoból, Mari üde hangját hallom felelni:

— Igen!

Pár percz mulva többek közeledtét hallom. Az erdő felé vezető uton hirtelen elrejtőzöm egy vastag törzsű fa mellé és feszülten várom a következőket.

Az erdőből jötték Mari és — a szomszédos őrök ur, unalmas, bölcsekedő uri ember, kit már azon pillanat óta nem igen szerettem, midőn Marit „szeretetreméltó teremtes”-nek nevezte. Mi köze neki ahhoz, hogy szeretetreméltó?

Hogy az az életfriss, feszletes természetű leány az ily társaságban jól érezze magát, sem gondolni, sem kívánni nem lehetett. Az őrök ur épen valami hosszabb értekezést folytatott az erkölcsstanról és a „dogmatikáról” ... oly fogalmakról, melyek Marit ép annyira érdekelték, mint akár a kínai nyelv!

Föllengző előadását csakhamar félbe is szakította:

— Hallja-e, Berthelsen? Bocsánat, hogy közbeszólok — sejteti-e, hogy ki szólíthatott engem az előbb a nevemnél?

A „Szekelyföld” tárczája.

A pont.

(Egy mérnök naplójából.)

Olyan szép, mint a hogy ezt a szót rendszeren értelmezni szokták, épséggel nem volt. Homloka sokkal magasabb, orra sokkal szabálytalanabb és ennek a szájtól való távol-sága sokkal nagyobb volt, mintsem kifogástalanul szépek lehetett volna mondani. A mi különösen ez utóbbi hiányát illeti, ő maga beszélte nekem, hogy tanítónője akár-hányszor azzal szögyenitette meg, hogy emlékező-tehetsége nem ér az orrtól a szájáig.

De ha azt mondom, hogy kedves volt, önök azonnal megértenek. Ez a „kedves” szó a legszerencsésebb kifejezés; tökéletesen megtele a gondolatnak, melynek értelmezésére szolgál, és a fiatal leányra nézve a kedvesség megbecsülhetetlen előny. A legszebb nőből is hiányozhatik az a leirhatatlan valami, a mi őt kedvessé teszi.

A mikor Jött néni szeit huncyorítva mondotta: „Oh, milyen édes az a Mari!” — a midőn a szomszédban lakó őrök ur tulzott lelkesedéssel hirdeté: „Mari szeretetreméltó egy teremtes!” — és ha a skovfrydi földesur, a különben igen demokratikus gondolkodású Jensen, erősen bizonyítgatá: „Ördögös egy leány ez a Mari!” — ők mindhármán tulajdonképen csak azt akarták kifejezni,

nemsokára bekövetkező események miatt kénytelen leend Bulgáriát elhagyni. A „Times” jelentése szerint Ausztria-Magyarország Németország tanácsára nem támogatja többé Koburgot, a kinek lemondása ennél fogva nemsokára várható. Egyébiránt a helyzet Bulgáriában ép oly zavaros, mint eddig volt. Az új bolgár miniszterium megalkulása előtt heves jelenetek folytak le Ferdinánd fejedelem és a volt regenség, valamint a régi miniszterium tagjai közt. Ferdinánd fejedelem azt az alternatívát állította föl, hogy vagy tisztán katonai kabinettet fog alakítani, vagy elhagyja az országot. Mindegyik esetben azokat fogja felelősségre vonni, a kik Bulgáriába hívták és a legnagyobb szükség esetén megtagadják támogatásukat. A fejedelem e határozott kijelentése és a Konstantinápolyból érkező hírek a hosszadalmas miniszterváltás kedvezőtlen hatásáról a mostani miniszterium megalkulására vezettek. Az ostromállapot megszüntetése szeptember 8-ra volt kitűzve. A miniszterium többsége eredetileg az ostromállapot megszüntetése ellen volt, mert attól félték, hogy az emigránsok tömeges hazatérése következtében lázadások törhetnek ki. Miután azonban Nacsevic és Stoilov lemondással fenyegetőztek, elhatározták az ostromállapot megszüntetését. A miniszterium többsége mindazáltal kimondta, hogy ez az Oroszországgal szemben való udvariasság csak veszedelmessé válhatik.

Uralkodók találkozása. A „Nationalzeitung” szerint Vilmos császár az utóbbi napokban kijelenté, hogy ő nem tud semmit arról, a mit a lapok a cszárral való találkozásáról írnak. A „National Ztg.” jelentése dacára, biztosnak tekintik, hogy Vilmos császár és a császár találkozója tervben volt és még mindig fenforog némi lehetőség arra nézve, hogy az utolsó pillanatban megteremtik a szükséges politikai alapot a találkozásra. A döntő elhatározást vasárnapra várják. A császár stettini utjáról, úgy látszik, még egyáltalán nem mondtak le. Az udvari jelentés is erre céloz, mert a császári pár visszatérését Babelsbergből Berlinbe szombatra vagy vasárnapra jelenti.

Háromszékvármegye közig. bizottsága ülése.

— szept. 6.

Főispán Potsa József ő méltósága a gyűlést megnyitván, olvastatott a vall. és közokt. ügyi kir. miniszterium rendelete, mely szerint Szeremley Lajos kir. tanfelügyelőt rendelkezés alatti állapotba helyezte, teendőivel Ötves Károly Lajos torontálmegyei segédtanfelügyelőt bízta meg, kinek leltár mellett az irattár és az irodai átalány megfelelő része átadandó. Ezen rendelet tudomásul vétetett.

Szentiványi Miklós főjegyző jelentése szerint a megyei tisztikar augusztus havában teljes létszámban volt, csakis Gáza

Gyula közig, gyakornok élvezett 14 napi szabadság időt.

A központban igtatóra érkezett augusztus havában 850 drb, ellátott 815 drb. Egy éves utlevél-utalvány felterjesztett 161 drb, 15 napos utazási igazolvány kiállított 187 drb. Tüzeset volt 7.

A megyei pénztár rendben találtatott.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése szerint múlt hó végén az árvák létszáma volt összesen 9791, a hó folytán felszabadult 13. Gondnokság alatt volt összesen 338. Nem szabadult fel egy is.

A háromszékmegyei összesített gyámpénztárnak július hóról áthozott készpénze volt 3320 frt 62 kr. Ehhez letételezt árváknak 90 frt 69 kr, kamatokból 1616 frt 28 kr, visszafizetett tőkéből 220 frt, együtt 1926 frt 97 kr. Összes bevétel volt 5247 frt 59 kr. Ebből kiadott árváknak 2701 frt 44 kr. Kikölcsönözött 1500 frt.

Az ügyforgalmat illetőleg augusztus hónap igtatóra érkezett a múlt havi maradvállyal együtt 520 drb, ebből elintéztést nyert 406, elintézetlen maradt 114.

Babarczy Ferencz kir. adófelügyelő jelenti, hogy augusztus hónap befolyt egyenes adóban 44.821 frt 35 s fél kr. Hadmenetességi díjban 594 frt. Előbbi esetben 8395 frt 10 s fél krrel több, utóbbiban 25 frt 8 krrel kevesebb, mint az előző év hasonló hónapban. Sem ideiglenes havi adómentesség, sem adófizetési időhaladék nem fordult elő.

Szentiványi József kir. alügyész jelentése szerint a megye területén lévő fogházakban a hó utolsó napjain le volt tartóztatva vizsgálati fogoly 10, elítélt 19. Ezen kívül a fogházakban megfordult 38 egyen. Súlyosabb bünességet a múlt hó folyamán letartóztatva 2 egyén volt. A közbiztonsági állapot javultnak mondható, 52 bűnvádi jelentés közül gyilkosságért 1 jelentés lett emelve. Törvényszéki bonczolás egy esetben tartatott.

Mikes Gyula kir. mérnök jelentése szerint az államuton a kavicsszállítás az eddiginél ismét valamivel serényebben haladt, miután a 16—59 kilométer közötti vállalkozó által előállítandó 1970 halomból augusztus hó végéig 1731, az 59—98 klm. között közmunkával szállítandó 1680 halomból pedig 886 kihordatott.

A folyó évben foganatosítandó építkezések közül a legutóbb engedélyezett 91 és 100 sz. hidak is az aug. hó 10 én tartott árlejtésen Bogdán Flórián és János Dávid társvállalkozóknak 21 $\frac{1}{2}$ % árleengedéssel vagyis 2079 frt 61 kr vállalati díjért kiadott és az 1885. évben a Rákóczi-vár előtt ujonnan épített ut folytatásába első szabályozás a 121. számú Ojtoz hiddal együtt befejeztetett.

A törvényhatósági utakon a természetbeni közmunka a mezei munkák miatt szűnelt.

A folyó évre előirányzott építkezések közül a czofalva-borosnyó-bodzaúti uton ujonnan építendő 6 hid és átvezet az augusztus hó 6-án tartott árlejtésen 1919 frt 62 kr vállalati összegért kiadott, s az ezekhez tartozó borosnyói 6-ik számú köhid külön leendő ujonnan építése iránt a kir. építészeti hivatal intézkedett.

A szemerja-hídvég-baróthi uton újból építendő és alku utján kiadott 120. számú hid befejeztetett.

A nyén-bodza-krásznai hadászati fontosságú megyei uton három nagy hid közül a 88-ik számú elkészült.

Ugyanezen az uton ifj. br. Szentkereszty Zsigmond birtokán, részben a nevezett birtokos, részben az ut érdekében, a Bodza vízenél közmunkával fogantatba vett szabályozási munkák is augusztus hó 18-án befejeztettek.

Az aratás bevégeztével a cséplés is megkezdett, a mozgony, kazánok és egyidejűleg az összes vármegyei gőzkazánok időszakos megvizsgálása is megkezdendő lenne.

Dr. Antal Mihály megyei főorvos jelentése szerint a megye közegészségi állapota általában kielégítő volt. A hevenyfertőzőkórok közül a vérhas Sepsis-Martonos, Felcsernáton és Futásfalva községekben szörványosan uralkodott, a hökhurut, hasi hagymáz, valamint a vérhas is szörványosan észleltetett. A kanyaró teljesen megszűnt, ronsoló toroklob egyáltalában nem fordult elő.

Másnemű heveny megbetegedések az emésztő csatorna hurutos bántalmához tartoztak.

A Miklósvár-járásban szembeteg volt 35, az utóbbi megejtett vizsgálat alkalmával találtatott a sepsi járásban 57, az orbai járásban 68 és a kézdi járásban 57.

A megyei „Ferencz József”-kórházban ápolatott 47 férfi, 19 nő, összesen 66 beteg; ezek közül gyógyult 25, javult 8, meghalt 6, a hó végével ápolás alatt maradt 18 férfi, 9 nő, összesen 27 beteg.

Az állategészségi állapot kielégítő volt. Lépfenében elhullott 4 drb szarvasmarha, 2 drb ló takonykórság miatt leszurattott.

Az előadott folyó ügyek közül következők nyertek elintéztést.

Az ipartanácsba rendes tagokul: Deák András és Melik Kristóf; póttagokul pedig Török Bálint és Nagy Elek választattak meg.

Az állami utakon való építkezések számba vételére Utjárvárosi József és Molnár Józsiás küldetett ki.

Alcsernátoni Bokor Istvánnak házadó elleni felszólalása elfogadtatott és kimondatott ezen megye gazdasági viszonyainak megfelelőleg, hogy azon lakrész, melyet a gazdasággal foglalkozók lakásul használnak, ha egyszersmind abban az állattenyésztéshez szükséges főzést és párolást teljesítik házadó alá nem vonható és így Bokor István csak egy lakrésze után fizet I-ső osztályú házadót.

V i d é k.

Kovácsna, 1887. szept. 9.

(A kovácsnai tűzkárosultak.)

A segélyosztó bizottság e hó 7-én gyűlést tartván, az eddig begyűlt vetőmag kiosztását elhatározta, a mi másnap meg is történt. A kiosztás kulcsát vétetett: a tűzkárosultak bevetendő szántóföldjeinek területe és az elhamvadt gabonamennyiség. E hó 8-án kiosztott 17 hektár rozs; a megállapított kulcs szerint a főszolgabíró bizottsági elnök ur e hó 10-én újból kiosztatja az időközben begyűlt vetőmagot.

Pénzsegély eddig 522 frt folyt be nevezett bizottsági elnök kezéhez. A bizottság ennek kiosztását azon időre halasztotta, midőn a Sepsis-Szentgyörgyön rendezett székely kiállítás jövedelméből a czélra felajánlott 300 frt is beküldetik. A pénzkiosztás a hivatalosan felvett károsodás aránya szerint eszközöltetik, négy osztályba lévén a károsultak sorozva. Az 1-ső osztályba fölvetettek azok, kiknek hajlékuk, munkaeszközük és terményük teljesen elpusztult, s az ilyenek 50% pénzsegélyben részesülnek. A 2-ik osztályba soroztattak azok, a kik vagy épületekben, vagy csak terményekben szenvedtek kárt; ezek kapnak a károsodás mérvéhez képest 25%-ot. A 3-ikba azok, kiknek csak a bérbe kiadva volt épületeik hamvadtak el; ezek 15% segélyben részesültek. A 4-ik osztályba föllettek véve azok, kiknek csak házi butorai és fölvevő portékáik égtek el, 10% segélyt nyervén az ilyenek.

A beküldött adományok a „Székely Nemzet”-ben vannak részletesen kiintéve.

Kovácsnai Deme Gábornak a magyar-francia biztosító-társaság a 200 frt biztosítási összeget levonás nélkül, teljesen kifizette a 15-iki tűzvész után 14 nap múlva az elhamvadt ház és oszár árába. Köszönet a gyors és nobilis eljárásért mind a biztosító-társaságnak, mind pedig Mihály Albert közvetítő ügynöknek!

a-y.

Szinészet.

Kézdi-Vásárhely, 1887. szept. 9.

Geröfy Andor szintársulata által mult szerdán két vigjáték került színre Krémer Jenő jutalom-játékául. Az egyik „Legjobb az egyenes út” Kotzebue-tól, a másik „A szép molnárnő” Birchfeiffertől. Krémer ur (Jean és Krum Éliás) kettős szerepében dicsegette méltó precizitással oldotta meg feladatát. Mi csak gratulálhatunk azon előnyös változásnak, melyen Krémer ur utóbbi időben átment; most már minden tulzástól ment játékaival mindig könnyű szerrel nyeri meg azt, a mit eddig csak részben sikerült kiemelnie: a köztetszést. Mai játékaival önálló gondolkodása, alakító képessége s gazdag humora szépen nyilvánult s a közönség sok tapssal és kihívással jutalmazta bemutatott alakjait. Veresné asszony a két darabban két különböző szerepkörben, t. i. mint marquisné és mint szakácsnő, jelent meg s úgy itt, mint ott derék munkát végzett. G. Lejthényi Kornél asszony a czim-szerében egy eleven, bájos alakot mutatott be s külső előnyeitől, szeretetreméltó játékával emel, szóval nemcsak szép, de jó molnárnő is volt. Erdélyi Miklós ur egy kezdő színész járátlanásával, de igen rokonszenvesen játszta Vokl kandidátust. Szép, férfias hangját és megnyerő alakját a szerepkörben legjobban érvényesítheti. Boár ur (Gelárdi), Szép ur (Murten), Erdélyi k. a. (Amália) jól játsztak.

Csütörtökön „Budavár megvétele a törököktől 200 év előtt” adatott „3 felvonás-

— Nem, fogalmam sincs róla — válaszolt Berthelsen, valószínűleg öntudatlanul, mert kissé lassu gondolatmenetével még nem hozta egészen tisztába az erkölcsstanról szóló nézetét.

— Pedig én egészen tisztán hallottam!

— Igen ... előttem is úgy látszott ... mintha ...

— De ... ugy-e, Berthelsen, milyen szép itt minden! Nézzé csak; mi?

— Igen ... itt minden gyönyörű — válaszolt Berthelsen és mindenképen ünneplésnek akart látszani. A falon oly békesség honolt, Mari kisasszony! Sokszor ohajtanám, hogy egészen a szabad természetben élhessek, akár mint egyszerű pásztor is ...

— Mint tehénpásztor? — kérde Mari kacagva.

— Igen, ha úgy tetszik, mint tehénpásztor, észrevétlenül, békében, önmagával és a nagy világgal, az erdő állatai között. Mondja csak, Mari kisasszony, nem lenne ön is boldog a pásztor magányában?

— Igen, — válaszolt Mari — de én ropant félek a bikáktól.

— Oh ... igen, — folytató Berthelsen zavartalanul — ha a bikák ingereltetnek, ropant veszélyessé válhatnak.

Az irnok ur elragadtatásában merev tekintettel bámulta a tájat ... és Mari felhasználta az alkalmat, hogy tőle megszökhessék. Majdnem nagy távolságra tőlem megszökölt hangja:

— Kuk ... kuk ... Berthelsen! Tudja-e, hol vagyok?

Berthelsen felébredt ábrándos álmaiból és meglepetve nézett körül. Igen ... csakugyan elment. Keresni kezdett és aggasztó módon járt közelemben. Bevégezvén nyaktörő tesztgyakorlatát, miközben belepottyant egy — szerencséjére nem nedves — gödörbe, türelme is elfogyott és így szólt:

— Nem, Mari kisasszony, csak jöjjön ki! Igazán nem tudom megtalálni.

De Mari nem jött ki és Berthelsen tovább ment. Eleinte meg-megfordult, körülnézett, hogy csakugyan nem jön-e valamerre ... Végre kalapja eltűnt egy távol domb mögött és ... Mari előkerült.

Most én is kibújtam. Mari lassan haladt az uton, hogy Berthelsentől minél messzebbre maradjon. Miután az alkalmat kedvezőnek véltem, bátorságot vettem magamnak, hozzá léptem, jó napot kívántam neki, mintha minden a lehető legtermészetesebb módon történt volna.

Eleinte egy kissé meg volt lepette, de úgy vettem észre, hogy nem haragszik érte. Majd beszélni kezdett.

— Az erdőbe mentem, magam sem tudom, minek, talán azért, hogy sóskát szedjek, a mit nagyon szeretek. Akkor kijött Berthelsen és rettentően untatott; nem tehetek róla; aztán elbujtam előle ... illetlen dolog volt, ugy-e?

Egy kis padhoz értünk, mely jó magas he-

lyen állt és honnan pompás kilátás nyílt. A nap éppen lemenőben volt. A természet fellett a béke angyalai lebegtek.

— Mari kisasszony, — mondtam — nem néznék innen a nap lementét? Ülünk talán a padra.

— Igen, — felelt Mari — szívesen.

Felédhetetlen egy est, éltem legszebb perce, midőn itt e padon, Mari oldalánál néztem a nap lementét! A távolból felhangzott az esti harangszó, szívemben pedig utólréhetetlen üdv és kimondhatatlan boldogság érzete honolt. Vajha ez érzélem még sokáig tartana!

— Ön kiáltotta az elébb a nevemet? — kérde Mari habozva, mialatt arca észrevehetőleg kipirult.

— Igen ... én voltam az ...

Másnap elutaztam. Vallomás nem történt közöttünk egyetlen szóval sem, de éreztük mindketten, hogy a válasz nem szólhat örökre. — Alig egy hónappal később ugyanarról a helyről néztük a nap lementét és Mari most már arám volt, Berthelsen pedig nem nevezte többé „szeretetreméltó teremtet”-nek, mit különben annak idején sem kellett volna megtennie ...

Csoda-e, hogy azt a padot annyira megszerettem? És csoda-e, ha a mérnököt a szerelmesnek alárendeltem és egy pontot — mely a térképen teljesen fölösleges volt — rajzoltam, hogy megjelöljem a helyet, a hol az a pad állott?

ban, görögtűzfénnyel⁴. Az előadás megtörtént, de a görögtűzfény elmaradt, mivelhogy Szép, Meluzina k. a., e kaczer temetés, ki mult szombaton és vasárnap mutogatá magát, tündérlétére, csupa görögtűzfénnyel cziczomázta magát s a készlet emiatt elfogyott, s így Budavárát hétköznapi világítás mellett kellett szépen bevinni; de azért a közönség kárpótola lett a csodálatos harci jelenetek által: fehér lepedőbe bujtatott törökök és modern ruhás honvédek ádáz küzdelmei, az ágyukká avaszirozott nagy dobok pergése, trombita harsogása, fegyverek csattogása elegendő hall- és látványosságot nyújtottak, s annyi hasznunk minden esetre volt, hogy alaposan megtudtuk, hogy miképen vehették be annak idejében Budavárát. De még ezeken kívül a szinpadí függöny is sok mulatságot szerzett nekünk ezen este. Rendesen csak félig emelkedett fel, félig eltakarván vágó szemeink elől hazai történelmünk nagy eseményeit, és e sorok írójának azon kiváló szerencse jutott, végig nézhetni, hogy a vitéz hadfiak, hadverő magyar hősök, török levették közös akarattal, közös fáradsággal miként küzdenek ott bent a kortina felhuzásán, hogy egy perecczel később bent a szinpadon ismét élet-halál harcra keljenek egymás ellen. Ezen külső hiányokat leszámítva, az előadás szépen sikerült; a szereplők mindent megtettek, hogy a darab hiányait pótolják. Nikó Lina (Csürke Lúca) most is, mint mindig, teljesen betöltte a szinpadot. Dalai ép oly kedvesek valának, mint elragadó játéka. Gerőfy ur drámai hével és erővel igekezett Feriz képtelen alakját kidomborítani, s ha ez sikerült neki, kizárólag az ő kiváló képességének tudható be. Mátray ur (Pista) ügyességének és szeretetreméltóságának egész tárházát hozta a szinpadra, minduntalan zajos derültséget keltvén a közönségnél. G. Lejthényi Kornél asszony (Hedvig) kedves és rokonszenves jelenség volt. Veresné (Kalottayné), Szép (főparancsnok) kitűnően játszott. Krémer ur (Vallon, tisz) ma sok jó kedvnek lett okozója; különösen dala zajos tetszésben részesült.

Különlék.

— **Ö felsége**, a király, Nyitráról folyó hó 7-én Csáktornyára utazott az ottani nagy hadgyakorlatra. A Nyitrán összpontosított csapatok vezénylete, jó magatartása, nagy kitartása és nyugodtsága fölött egy királyi leiratban adott kifejezést legmagasabb elismerésének.

— **Időjárás Háromszéken.** Elmult a nyár csaknem minden eső nélkül s beköszöntött szeptember oly rekkent meleg napokkal, minőre alig van példa a mi éghajlati viszonyaink között. A föld, mely ez évben alig lett egyszer-kétszer jól megázva, a nap egész sugara által teljesen ki van száradva. A folytonos szárazság aggodalommal tölti el a gazdaközönséget. A hőmérő nappal árnyékban állandóan 23°-ot mutat.

— **Hymen.** Kelemen Elek tanítójelölt a napokban váltott jegyet Schnelka Rózával Kézdi-Vásárhelyen. Megköteendő frigyökben legyenek boldogok!

— **Értesítés az iparos tanulókat tartó mesterekhez.** A kézdivásárhelyi alsófoku ipariskolába az 1887—88-ik iskolai évre a beiratások szeptember 15. és 16-ik napjain mindig délután 5—6 óráig a községi leányiskola helyiségében fognak eszközöltetni. Az ipariskolába belépő tanuló beiratása alkalmával előre 2 forint tandíjat köteles fizetni, mely kötelezettség alól egy tanuló sem képez kivételt. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása s a tanítás megkezdése szeptember 20-án este 6 órakor a leányiskola helyiségében fog megtörténni. Együtt figyelmeztetnek az iparos mesterek, hogy ha tanulókat az irt napokon elmulasztanák beírtni, az 1884. évi XVII. ipartörvény idevágó szakaszai szigorúan fognak alkalmaztatni. Kézdi-Vásárhelyen, 1887. évi szept. 12-én. Szűcs József, polgármester.

— **Hazafi Veral János**, a nemzet vándor lantosa, szombaton Kézdi-Vásárhelyre érkezett s itt már meg is kezdte emberjavító, lélekmesítő munkáját. E derék embert, ki verseivel már eddig szép összegeket juttatott

jótevényezőkre, melegen ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **Nagy tűzvész.** Alig mult el a kovásznai nagy tűzvész által okozott izgalom, már ismét egy másik székely község — Hilib — pusztulását kell jelezni. E tűzvészről levelezünk a következőket írja: Folyó hó 8-án délből Hilib községben nagy tűzvész volt. 17 gazdának 29 épülete, ezenkívül takarmány és tetemes gabonakészletük phmvaadt el. A kár értéke mintegy 2000 frtra tehető. A gyulást gondatlanságból eredetnek mondják. Lovas oszlopép mellett a munkások megpityósodván, a szalma körül szivaroztak, s ez rendesen veszélylyel jár. A kutakból és patakból a víz kiapadván, e miatt a tűzoltás bajjal járt. A járási főszolgabíró az Isten a tűzvész színhelyére vezérelvén, azonnal intézkedett s a szomszéd Gelencze községből szekereken hordókban személyes felügyelete alatt vizet szállított tűzoltásra. Nemes tett és követésre méltó szép példa. — A kováshelyi derék tűzoltók, mihelyt értesültek a vészről, azonnal Hilibbe utaztak s egész estig derekasan működve, sikerült a tűz továbbterjedését meggátolni.

— **A Romániában élő magyarokat** kiválóan érdeklő hirt közöl a Pol. Corr., melynek Bukarestből azt írják, hogy a magyar-osztrák, valamint az oláh kormány közt az ez évi május havában létre jött megállapodás szerint a jövő 1888. évi január 1-étől Oláhországban végleg megszűnik az Ausztria-Magyarországra vonatkozó konzulátusi bírások, az a diplomáciai védelem, a melyben eddigél azok részesültek, kik Ausztria-Magyarország alattvalóinak nyilvánították magukat. A Romániában levő császári és királyi konzulátusokat már értesítették erről a megállapodásról s egyszerűen tudokra adták, hogy a kitűzött határidő meghosszabbításáról semmi szín alatt sem lehet többé szó. Ennélfogva az Oláhországban lakozó magyar-osztrák alattvalók, már t. i. azok, kik osztr.-magy. alattvalóknak vallják magukat, nem hivatkozhatnak többé a konzulátusi védelemre s minden tekintetben az oláh törvények hatáskörébe tartoznak, kivéve, ha az illetők tényleg megszerezték a magyar vagy az osztrák állampolgári jogot s ezt be is tudják bizonyítani. Az Oláhországban levő konzulátusoknak egyszerűen azt is elrendelték, hogy az ilyen magyar-osztrák alattvalóknak, kik a diplomáciai védelme alá helyezték magukat, semmiféle védelmi vagy utlevelet ne adjanak hosszabb időre, mint a jövő január hó elsejéig s a már kiadott védelmi levelek érvényességének meghosszabbításánál is erre legyenek tekintettel, mert a jövő január hó 1-én az összes ilyen levelek érvényessége teljesen megszűnik. Mind azok az ügyek tehát, melyek eddig a diplomáciai védelemre való hivatkozással, a császári és királyi konzulátusok előtt folytak le, január 1-től kezdve az illetékes oláh hatóságok körébe tartoznak. A függőben levő kérdéseket, mint a hagyatékok, a gyámság és az árvapénzek stb. kérdését, még a jövő évi január elseje előtt a közös megállapodás szerint különös rendelettel fogják szabályozni. Végül megemlítjük, hogy azok a magyar-osztrák alattvalók, kik állandóan Oláhországban tartózkodnak s a magyar-osztrák diplomácia alá helyezkedtek, folyó év decz. 31-dikéig megszerezhetik a magyar vagy az osztrák állampolgári jogot.

— **Batti állatsereglete** csütörtökön Kézdi-Vásárhelyre érkezett s a jövő szerdán kezd meg mutatóványait. Miniszteri rendelet szerint oly városban, hol szintársulat működik, bűvészeknek, állatseregleteknek stb. nem lévén szabad előadásokat rendezni, a menaszéria vadjai egy heti szabadságot élveznek. A mutatóványokról lapunk hirdetési rovata nyújt bővebb felvilágosítást.

— **Asszonyok strikeja.** Mint Pozsonyból írják, az ottani dohánygyár munkásnői közt valóságos zendülés támadt s mind az ezeröt százban beszüntették a munkát. Azt kívánják, hogy a munkabér legyen nagyobb, a feldolgozandó anyag jobb, s hogy egy dohánygyári tisztet, a ki semmikép sincs az anyukára, küldjenek el. A zavargás szerdán délből érte el a tetőpontját. A rendőrség, a városi kapitány vezetése alatt, úgy szólván teljes számmal kivonult, de a felbőszült assz-

zonyok, a helyett hogy meghunyászkodtak volna, gunyos szavakkal, szidalmakkal fogadták a rendőroket, a kik végre is kénytelenek voltak visszavonulni. Erre a tűzoltóság vonult ki s a vizipuskákból kezdte az asszonyokat fecskendeni. Az asszonyok hevévét azonban a hideg víz sem hűtötte le, úgy hogy végre is egy század utásznak kellett a dohánygyárat oltalma alá venni. Azonban ezek sem tudtak valami nagy sikert elérni, mert a munkásnők betörték a gyárba s Marx tisztet szét akarták szakgatni. A boldogtalan ember csakis úgy menekült meg a megérak elől, hogy az első emeletről kiugrott az utcázra. Így is súlyos sérüléseket szenvedett, de legalább az életét megmentette. Utoljára este Mergl polgármester is megjelent a zavargók közt s megígérte nekik, hogy közben fog járni a pénzügyminiszternél, hogy kívánságaik teljesüljenek. Erre az asszonyok valamennyire lecsillapodtak, de azért a forrongás még este is egyre tartott.

— **Boraszto színházegés** volt kétfőn Exeterben (Anglia). A tűz az előadás folyamán keletkezett s rövid idő alatt a színház teljesen leégett. A néző közönség egy része menekült, de kétszáz embernél több ott lelte halálát.

CSARNOK.

Gondolatok.

Székelyné Incze Saroltától.

A család.

Jelige: A mi jó vár, neki szánom, mind neki. Essenek csak rám az élet terhei. Anyamadar künn az ágon Ut hosszú hűs éjszakákon S meleg fűszék kicsinyének engedi.

Atya, anya, gyermekek! Ha az atya megadta az irányt és az jó: könnyű az anyának hatni gyermekeire; és ha úgy az egyik fél, mint a másik közmegegyezéssel, következetesen jár el a házi nevelésben: ugy a családi élet boldog és virágzó. De ha egyik fél engedékenysége túlságba megy és azt annyira gyakorolja, hogy a másik félnek rovására üt ki, p. o. az atya, midőn az anya gyermekét megdorgálja, a gyermek pártjára áll és ezt az anyával szemben védi vagy megfordítva: ugy a helyes irány már meg van zavarva. A gyermekek, ha jó irányban neveltetnek, erős lelkületűek lesznek, jól fejlődnek. És mégis sokszor az ellenkezőt tapasztaljuk némely család életében.

A családok képezik a nagy nemzettestet. Ha az atyák, anyák felfogják hivatásukat, ugy a társadalomnak hasznos tagokat nevelnek és a hazának jó fiait és leányokat; de gyakori az az eset is, hogy a szülők mindent elkövetnek e tekintetben, azonban jóakarattuk megtörik a gyermekek hajlamain, melyeket azok vakon követnek idegenek befolyása alatt később a szülői házban kívül. Mert a család is elágazik, átalakul, más családdal szövetkezik házasság és más összeköttetés útján s betelik a találó magyar közmondás: „A ki ördöggel lakik, ördöggé válik“, azaz: „A leány elhagyja apját, anyját és követi férjét.“ És a törzs, a szülők, elmaradnak, az új nemzedék hálájára vagy hálátlanúságára utalva.

Vannak mintaszerű családok, nemzetek büszkeségei; így magyar nemzetünk is sok ilyenrel dicsekedhetik.

Barátság.

Jelige: A barátság szük hazáját Megtapodták lábaim. Itt sem, ott sem teljesültek Nagy ravágyó álmaim.

Szent és mélyértelmű eszme, s ép azért kevésnek adatott a kerek világon, hogy elmondhassa: „Barátaimban nem csalódtam.“ Mert az arany csak egy tiszta arany, ha a tűzpróbát kiállja, és „nem mind arany, a mi fénylik“; a baráti nevezet sem illik mindenkire, a legtöbbben csak bitorolják.

Ma boldog, gazdag, hirneves vagy, asztalod görnyed a dus lakoma sulya alatt, a bor és annak mámorea egy sereg barátot szerzett már neked; holnap szerencsétlen véletlen folytán koldusbotra jutsz, mert ugynevezett barátaid veled együtt elpusztították tekintélyes vagyodat. Kérsz, rimámkodol, hozzájok fordulsz segélyért; ám ők elfordulnak tőled, ott hagynak vagyond romjainál, mely felett ott keseregsz egyedül, elhagyottan. De nem... Ott közel egy komoly, férfias

alak kopott öltönyben, de tiszteletet parancsoló arccal; gyermekkori játszós társad, kit te sohasem méltattál arra, hogy lukullusi lakomáidra meghívd; és ime, ő eljött most hivatlanul, hogy nagy küzdelemmel szerzett keresményét megossza veled. Te zokogva borulsz hű szívére és van egy igaz barátod. Te ifju, szép és ünnepektől hölgy, kit körülrajonganak az ifjúság legelkelőbbjei, a kitűnőségek, és minden leány keresi barátságodat, te közönyös vagy mindenki iránt, ki feléd szerelemmel közeledik, mert szived még hallgat, nem szólt meg egyik mellett sem, nem dobog sebesebben. De ime, jön egy ifju, egy ismeretlen, szép mint Adonis, szellemes mint Apollo, és magasrangu; a fáma azt állítja, hogy ősei a honalapítóval jöttek és fejedelmet adtak egykor a hazának. Szerelmet vall neked és te viszonzod, mert úgy érzed, ő az igazi, kit csak álmaidban láttál és kire vártál; tuláradó boldogságot közölni akarsz egy rokon kebelrel, körül nézel, és a sok barátnő közül egy sem maradt melletted, mert boldogságod, diadalod bosszantja őket; mind összesugtak, eltávoztak tőled, egy maradt csak, ki részt vesz boldogságodban, a legőszintébb szívű, legigazabb barátnő: édes anyád, s ha az már pihen a sirban: leány- vagy fiutestvéred; de van reá eset, hogy a testvérből is felébred az irigység. Ki maradt tehát? Hova fordulj? ... Tükrödhöz ... Ez megfejt mindent.

Jótekonyság.

Jelige: Emlékezzél reám Sorsodnak éjtelén. Onérzeted vagyok. Nevem „jótétemeny“.

A részvét gyöngye, mely „mint a kelet sugára, fényes, mint a balzsam, enyhes“, mely csak nemes szívek sajátja, és mint igaz gyöngy a tenger fenekén, ugy van elrejtve a szívben: ritkán mutatkozik a maga valóságában; sok az utánszót, mit helyette drágán árusítanak; ugy azon cselekedet, melynek neve „jótékonyság“, nem mindig a részvétből foly ki és legtöbbszörre a hűség vásárára vitt — üvegyöngy.

Édes hazánknak egy női, mint férfiai azok, kik magasban, fényesen tündökölnek nemzeti életünk egén; a költő szerint való részvétet gyakorolják, tetteik rugója a hon és emberszeretet. Azok pedig, kiket e kövételre méltó példák lelkesítenek, ugyancsak nemes indokból tesznek mindent. [Bármily szerény állásban élnek, sokszor kell nekik méltatlan bántalmakat, félreértést, gunyt, irigységet, rágalmat tűrni; tehát nem a hűség vezérli őket. Azonban ugy fent, mint alant vannak, kik azért, hogy manapság „dívat a jótékonyság“, teszik, mert ugy illik mert az „a bontonhoz tartozik“.

(Folytatása következik.)

A kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházról.

Aug. havi gondnoki jelentés.

A magyar szent korona országai veres keresztgyulete központosizási segélyezésével mellett fennálló kézdivásárhelyi „Rudolf“ kórházra vonatkozó aug. havi gondnoki jelentésem a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Aug. hó végével Baló László számvevő ur a kórháznál levő ellenőrzési könyveket számbavéve, lezárta s azokból a következő eredmények tüntek ki:

Aug. hóban a készletben levő terményekből elfogyasztottak értéke pénztárra utaltatott.

Augusztus hóban ápolatott 39 beteg, elbocsátott 19, maradt a hó végén ápolás alatt 10; ápolási nap volt 512, a 50 kr — 256 frt 50 kr; ebből ingyenes ápolási nap 69, a 50 kr — 34 frt — kr; ezt levonva, maradt 222 frt — kr.

Kovács Károly pénztáros ur havi forgalmi kimutatása.

Bevételek:

Ápolási díjból 96 frt 50 kr.

A hó folytán elfogyasztott termények értéke 23 frt 50 kr.

Pénzmaradvány a mult hóról . 310 frt 29 kr.

Összesen 430 frt 29 kr.

